

Era vischnancas flaihlas da finanza a la periferia sperdan

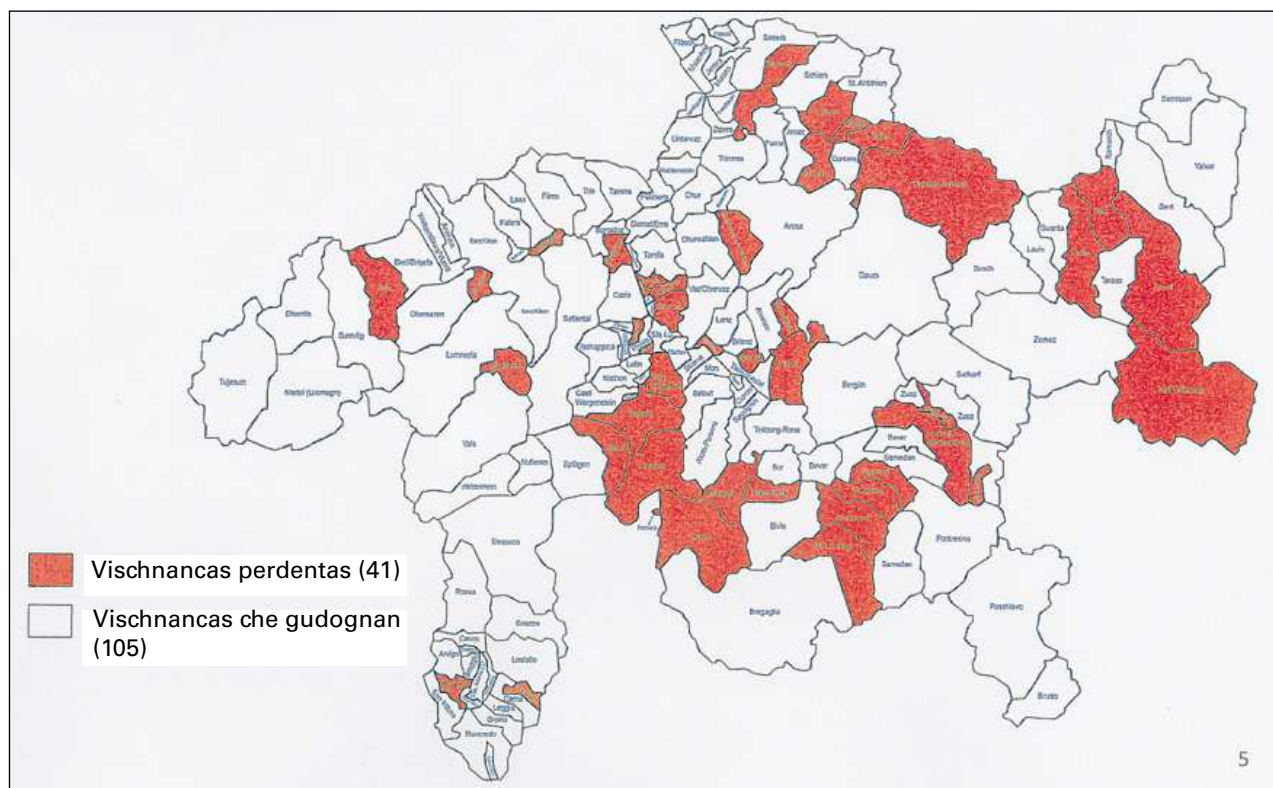
Comité independent ha inoltrà il referendum cunter la nova Refurma da la gulfaziun da finanzas

DA MARTIN CABALZAR

■ In comité independent cun personas ord la politica, il mastern ed il turissem principalmain ord l'Engiadina'Ota aveva già già annunzià curt suenter la debatta en il cussegl grond ch'el vegnia a tschiffar il referendum cunter questa segunda emprova da refurmar la gulfaziun da finanzas tranter chantun e vischnancas. Ier ha il comité che ha rimnà entaifer curt temp passa 2000 suttascripziuns che vegn sustegnì da 21 vischnancas inoltrà il referendum a la chanzlia chantunala. Ad ina conferenza da medias ha il comité «Gulfaziun da finanzas – uschia betg!» orientà davart ils motivs per il referendum cunter la nova gulfaziun da finanzas. Tenor la deputada e presidenta communal da Silvaplauna *Claudia Troncana* è la refurma da la gulfaziun da finanzas «in classic construct fallà». «La mesadad dals meds supplementars va a favur dals centers dal chantun enstagl a favur da las vischnancas flaihlas da finanza a la periferia», pretendia Troncana. I na possia bain betg esser uschia che radund 40 vischnancas situadas a la periferia, tranter questas differents cun in pe da taglia da 120 pertschient, vegnian engrevgiadas supplementarmain, entant che vischnancas cun in pe da taglia da sut 100 pertschient profiteschian da la nova gulfaziun. Pli navant argumentescha *Claudia Troncana* che mecanissem da valitaziun fitg dispitaivels da la nova gulfaziun mainian a dinamicas fitg problematicas dal sistem ed effectueschian novas malgiustias. «Quai n'è betg ina buna vasa per ina lescha che vegn ad esser en vigur sur blers onns, ha accentuà Troncana.

Gulfaziun contra solidaritad

Il president communal da Saas *Hans-Ulrich Wehrli* ha declerà che la refurma pla-

Survista da las perspectivas da las vischnancas tenor la bilanza globala senza resguardar ils custs dal chantun: Las 41 vischnancas (cotschen) e las 105 vischnancas che gudognan (alv) entras la nova gulfaziun.

MAD

nisada da la gulfaziun da finanzas na cuntanschia betg sias finamiras. Radund 40 pertschient da las vischnancas flaihlas da finanza da noss chantun tutgian tar ils sperdiders da la refurma. «Quai cunterfa diametralmain a las finamiras da la nova lescha che vul mitigiar las differenzas da l'abilitad finanziaria e da las grevezzas fiscalas tranter las vischnancas grischunas», ha manegia Wehrli a la conferenza da medias. «Il patratg da la solidaritad entaifer il chantun vegn ignorà e las differenzas tranter las vischnancas vegnan betg minimadas, anzi augmentadas.» Damai che la nova gulfaziun resguarda mo ina part da las resursas da las vischnancas vegnian singulas vischnancas

dischavantagiadas talmain che ellas ston auzar il pe da taglia resp. far daivets per pudair finanziair las contribziuns. Quai na possia betg esser la finamira d'ina gulfaziun da finanzas gista, concluda Wehrli.

Risguardà unilateralmain ils tschains d'aua

En la nova gulfaziun da finanzas tranter chantun e vischnancas è prevì da resguardar dapli ils retgavs da las vischnancas perifericas or dals tschains d'aua distgargiond uschia ils centers. Per *Martin Lozza*, il president communal da Marmorera, è quai fatal: «Per bleras vischnancas han las entradas or dals tschains d'aua ina

gronda muntada.» La nova gulfaziun da finanzas resguarda unilateralmain ils retgavs dals tschains d'aua, n'è betg plausibla ed effectuescha che las regiuns perturgadas na pon en l'avvenir betg sa sviluppar andantamain ed independentamain e daventan uschia deperdentas da la bainvulientscha dal chantun.

Grevezzas supproporzionalas per vischnancas turisticas

Il president communal da Segl en Engiadina *Christian Meuli* ha accentuà che era las vischnancas turisticas hajan da patir sut la nova gulfaziun da finanzas. La hotellaria ed il turissem sa basian sin immobiglias e lur valitas quintian fitg ferm, di

Meuli. Quai effectueschia consequentmain autas entradas da taglia sin immobiglias. En la nova lescha vegnia il potenzial da resursas da las vischnancas eruì sin fundament dad in pe da taglia per immobiglias, uschia che las vischnancas turisticas vegnian chastiadas. «Ina gulfaziun gista duess anzi rinforzar e betg flaihlentar il turissem», di Meuli. Ultra da quai saja la decisiun da resguardar ils pajataglia secundars (abitaziuns da vacanzas) reglà fitg arbitriamain en la nova gulfaziun. Questa situaziun haja motivà la vischnanca da Segl da sclerir giuridicamain schebain questa reglamentaziun correspundia a la constituziun. «Duess il pievel acceptar cunter nossa speranza la nova gulfaziun, essan nus pronts dad ir la via sur las dretgiras», smanatscha il parsura da Segl.

La mesadad da las vischnancas sperda

«Il chantun è pront d'impunder 21,7 milliuns per la nova gulfaziun da finanzas», ha punctuà *Lucian Schucan* dal comité da referendum. Ed el è persuadi che quests daners supplementars ch'el chantun vegn a sbursar per la gulfaziun vegnan a mancar en l'avvenir per autras spartas sco en la sanidad publica, tar la scola e tar las prestaziuns socialas, spartas che vegnan adina dapli sut squitsch da spargnar. Ina ulteriura giada tutgassan tals exercizis da spargn specialmain las vischnancas flaihlas, avertischa Schucan. Tenor el vegnan 62 da las total 146 vischnancas grischunas a tutgar tar las sperdidras da la nova gulfaziun. «Sche la mesadad da las vischnancas grischunas, repartidas sin l'entir chantun, perda entras la nova gulfaziun na constat insatge betg», menziuna Schucan ed appellescha perquai al pievel grischun da trametter la nova gulfaziun «enavos al speditur».